

Tilleggsuttalelser vedr. Lerøys vannuttak i Kaldbergsvatnet.

Denne uttalelse gjelder for eierne av eiendommen Rabben, G.nr 220, B.nr. 1 i Heim kommune: Margit Hestnes, Gerd Hestnes, Odny Hestnes, Trygve Hestnes, Helge Hestnes, Rolf Hestnes.

7. okt . 2020 var det befarings ved Kaldbergsvatnet i forbindelse med Lerøy Midt AS, avd Aakvik sin konsesjonssøknad om økt vannuttak. I første runde med høringskommentarer, ble det avdekket en rekke forhold rundt selskapets drift og tidligere vannuttak fra Kaldbergsvatnet . Vi ønsker med dette å kommentere påstander fra daglig leder i Lerøy Midt, avd Aakvik, Knut Bråthen, i brev til NVE datert 5. august 2020, samt opplysninger som kom frem under befaringsen.

Lerøy Midt (ved Bråthen) hevder produksjonen de gjennomfører med vann fra Kaldbergsvatnet ikke berører allmenne interesser i en slik grad at det er nødvendig med konsesjon etter vannressursloven § 8. Vi er av motsatt oppfatning, og mener at allmenne interesser i stor grad kommer til å bli berørt av en nedtapping på 1,5 m under normal vannstand. Verdien av bl.a. friluftsliv, hyttebruk, og ikke minst fiske er eksempler på interesser for allmenheten som kan bli kraftig forringet ved en nedtapping på 1,5m. Når det gjelder fiskeforholdene er skaden allerede skjedd. Angående NINAs kartlegging av fiskebestanden i Kaldbergsvatnet i 2018, er det påfallende at Lerøy først etter 33 års drift iverksetter en slik undersøkelse, for deretter å unnlate å oversende rapporten til NVE. Begge grunneieravtalene gir Lerøy Midt avd. Aakvik pålegg om å unngå forringelse av fiskeforholdene, noe de åpenbart ikke har gjort. Dette vitner om et lettvtint og uprofesjonelt forhold til både naturforvaltning og avtaler gjennom 35 år.

NINAs rapport beskriver en endring i Kaldbergsvatnet fra tidligere å være et godt fiskevann, til nå, et tilnærmet fisketomt vann, røyebestanden er utdødd, ålen som er rødlistet er muligens helt borte, I overvåknings-programmet «Økofersk» har ingen ørretsjøer så liten ørretfangst som Kaldbergsvatnet (NINA, s.12) Ørretbestanden er svært sparsom. NINA skriver at røyeutryddelsen startet på 80-tallet (NINA s 13), og etter vår oppfatning er det vanskelig å ikke se dette i sammenheng med uttaket av driftsvann som startet midt på 80-tallet. Lerøy legger hele ansvaret for fiskebestandsreduksjonen på drikkevannuttaket fra Bjønnavatnet, selv om vassverket har tatt ut vann siden 1972, altså lenge før nedgangen i røyebestanden. Vasskraftverket tar ut i snitt 9l/s, mens Lerøy til sammenligning tar ut 118 l/s.

Bråtens påstand om at rapporten konkluderer med at det er overfiske som er årsaken til fiskenedgangen er feil. I NINA rapporten er dette nevnt kun som en av flere mulige årsaker. NINA skriver at viktigste årsak er at det er dårlig med gyte- og oppvekstområder for ørret i tilløps- og utløpsbekker, noe Lerøy Aakvik i høy grad er medansvarlig for.

På bakgrunn av alt dette mener vi at en ytterligere vannsenkning på mer enn 1m i forhold til dagens nivå (som bare tillater 0,5m) er uakseptabelt ut fra allmenne interesser. Den negative påvirkningen er allerede altfor stor.

Det foreligger to grunneieravtaler, som til nå har regulert vannuttaket i Kaldbergsvatnet.

Bråthen hevder at det ikke ligger noen begrensninger på nedtapping i disse avtalene. Dette medfører ikke riktighet. Utgangspunktet for begge avtalene er at vannet som tappes skal svare til det normale avløpet, men ved spesielle forhold kan Kaldbergsvatnet tappes ned til 0,5 m under den normale vannstanden. Dette kan på ingen måte tolkes dit hen at det ikke er begrensninger på nedtapping av vannet. Vi finner det derfor svært urovekkende at Lerøy er av denne oppfatning.

Under befaringen ved Kaldbergsvannet 7. okt. poengterte Bråthen flere ganger at Lerøy Midt, avd. Aakvik ikke trenger mer vann. Til tross for dette har de allerede økt uttaket til 7100 l/min (fra mai til september) (se vedlegg 2 i konsesjonssøknaden) i strid med konsesjonsfritaket fra 2008 hvor maksuttak av vann ble satt til 6000 l/min. Med andre ord har Lerøy allerede foretatt en utvidelse av anlegget og økt produksjonen og uttak av vann, samt lagt nye rør med dobbel kapasitet; alt uten forutgående prosesser og tillatelser fra både grunneiere, kommune og konsesjon fra vassdragsmyndigheter.

Lerøy har for øvrig valgt å la de gamle rørene ligge, til tross for tidligere løfter om å fjerne dem i mail til Rolf Hestnes av 09.05.2020. Rørene er å betrakte som avfall, og vi krever at disse blir fjernet. Det ble også påpekt under befaringen at Lerøys opprydding /områdets estetikk ikke var av tilfredsstillende karakter. Dette må Lerøy rydde opp i på en ordentlig måte.

Under befaringen kom det frem at Lerøy ønsker å senke vannstanden fremfor å ta i bruk vannsparende tiltak, da dette hevdes å være kostbart for selskapet. Vi synes det blir feil at relativt begrensede økonomiske kostnader for Lerøy, skal veie tyngre enn ødeleggelse av verdifulle naturressurser. I konsesjonssøknaden skriver de også at vannsparende tiltak kan settes i verk ved 125 m.o.h., noe som er 1 meter lavere enn normaltilstanden på 126 m.o.h. Vi er av den oppfatning at vannsparende tiltak bør benyttes som en permanent ordning, og at Lerøy ikke gis tillatelse til å senke vannstanden mer enn 0,5 m under normalnivå i henhold til dagens grunneieravtaler.